

bülten

tmmob
makina mühendisleri odası

Nisan 2015 Sayı 202 Ekidir

Sanayinin Sorunları ve Analizleri (V)

Sanayide Çarklar Durmak Üzere...

SANAYİDE ÇARKLAR DURMAK ÜZERE...

Mustafa SÖNMEZ*

Özet

Türkiye'nin 2012 yılında başlayan düşük büyüme temposu süreklilik kazanıyor ve 2015 için yavaşlayan çarkların durma ihtimali bile beliriyor. Ekonominin ilk çeyrekte sıfır büyüme yaşadığı, daha büyük ihtimalle sıfırın altına düşerek negatife geçtiğini öncü göstergeler ortaya koymaktadır.

2003'ten bu yana yılda 40 milyar doları bulan dış kaynak girişi ile büyüyen ekonomide iç pazar ana eksen alındı ve ihracat ihmal edildi. Özellikle İstanbul kent rantının istismarına dönük büyüme, sanayinin yönelimini de etkiledi ve imalat sanayi de iç pazara dönük gelişti, ihracat gücü güdük kaldı.

2003-2014 döneminde ortalama yüzde 4,8 büyüyen ekonomiye en büyük katkı 3,3 puanla hanelerin tüketiminden, 1,5 puanla özel yatırımlardan, 0,7 puanla da devlet harcamalarından gelirken net dış ticaretin katkısı olmadı. Bu kadar iç talep odaklı büyüme için dış kaynakların önemli bir kısmı tüketici kredisi olarak kullanıldı ve bireysel kredi stoku 354 milyar TL'ye ulaştı. Ancak, artan faizler ve istikarsızlık kredi kullanımını aşağı çekerken tüketimi de yavaşlatmış, bu süreçten imalat sanayinin alt kolları da olumsuz etkilenmiş ve kapasite kullanımları hızla düşmüştür.

Güven endeksi sonuçları, önümüzdeki döneme ilişkin iyi sinyaller vermemekte, dolayısıyla dünyadaki gelişmelere karşı oldukça kırılgan olarak nitelenen Türkiye ekonomisinde sanayi için görünüm daha kötüye doğru gitmektedir.

2015 yılının genel seçim yılı olması, birçok yerli-yabancı yatırımcıyı "bekle-gör" pozisyonuna geçirmiştir. AKP iktidarının son 3 yılda yaşanan durgunluğa bir çözüm üretememesi, "Yeni bir büyüme hikayesine ihtiyaç var" söylemini hızla yaygınlaştırmakta, ancak bu beklentiye bir karşılık henüz üretilmemektedir.

Kısa vadede, alt ve orta gelirli kesimlerin gelirlerinde iyileşme ile bir talep artışı yaratılabilirse, ekonomide aşırı daralmanın önü alınabilir. Bu ise bütçe harcamalarının bir kısmının memur, emekli kesimlerin maaş artışları için kullanılmasını, hanehalkı transfer harcamalarının artırılmasını içeren bir gelir politikasına yönelişi gerekli kılmaktadır. Bu yönelişte gerekli kaynakların ise savunma-güvenlik, bürokrasi harcamalarından kısılarak yapılması mümkündür.

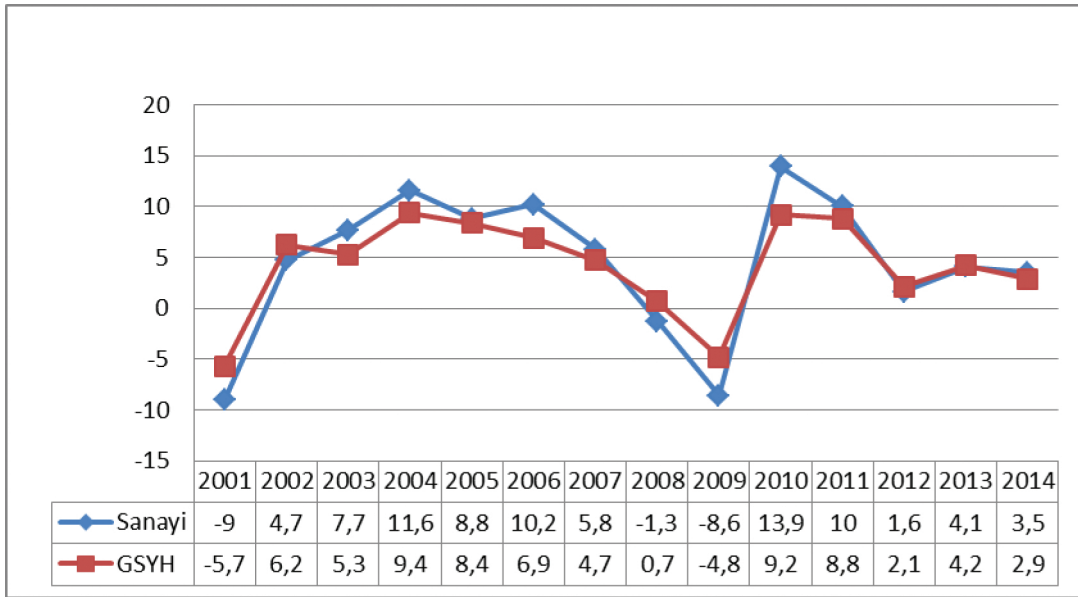
Ne var ki hükümet bu yola gitmek yerine İşsizlik Fonu kaynaklarını kullanarak seçmen tercihini lehine çevirecek palyatif tedbirlere yönelmiş görünmektedir. Bu, hem fon kaynaklarının çarçur edilmesi hem de büyümeye faydası olmayan politikalarla zaman kaybindan başka bir şey değildir. Bu tür seçmen odaklı politikalar, sadece topluma çıkarılacak faturayı kabartacaktır.

* İktisatçı-Yazar, Makina Mühendisleri Odası Danışmanı

Türkiye'nin 2012 yılında başlayan düşük büyüme temposu süreklilik kazanıyor ve 2015 için yavaşlayan çarkların durma ihtimali bile beliriyor.

2009 krizinin ardından gelen iki yılda, 2010 ve 2011'de yüzde 9 dolayında "mucizevi" büyümeler gösteren Türkiye ekonomisi, onu izleyen 3 yılda oldukça mütevazı büyümelerle yetinmek duru-

2001 krizinde ekonominin geneli yüzde 5,7 küçülürken sanayideki daralma daha ağır olmuş ve yüzde 9 küçülme yaşanmıştır. Krizi izleyen 2002'de hem ekonominin geneli hem de sanayi hızla büyüdü. Özellikle sanayideki büyüme hızı genel ortalamanın üstünde gerçekleşti ve 2002-2007 ortalaması yüzde 8,1'i buldu. Genel büyüme ortalaması ise yüzde 6,8 oldu (Grafik 1).

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı

Grafik 1. Milli Gelir ve Sanayide Büyüme Hızları (%)

munda kaldı. İçinde bulunduğumuz 2015'in ilk çeyreğinde ise çarkların durmakta olduğuna ve sıfır büyüme ile yılın tamamlanmış olduğuna ilişkin öncü göstergeler açıklandı.

Ekonomik büyümenin omurgası sayılan sanayi, özellikle imalat sanayi de bu genel fotoğraftan kesit içeriyor. Özellikle imalat sanayi şimdilik yatay, geleceğe dönük de aşağı yönlü bir eğilimindedir. Burada "sanayi" tanımı, madencilik, imalat sanayi ve enerjinin yanında inşaatı da kapsamaktadır ve tamamının milli gelirdeki payı yüzde 33'e yaklaşmaktadır.

BÜYÜME-KRİZ-BÜYÜME

2002 sonrası yılda 40 milyar doları bulan dış sermaye akışının rüzgarıyla gerçekleşen büyüme, özellikle de sanayi büyümesi, bu dış kaynağın içeride tüketici ve ticari-işletme kredisi olarak kullanılması sayesinde gerçekleşti. İç tüketim ve inşaat ağırlıklı yatırımlarla ilerleyen bu büyüme iç talebe dönük, dolayısıyla döviz kazandırıcı bir özellikte olmadığı için kısa sürede döviz açığı, yani cari açığı da büyüttü.

2008-2009 küresel krizi, iç pazarın duvarlarını zor-

Tablo 1. Ana Faaliyet Kollarına Göre Sabit Fiyatlarla Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, 2001-2014 (%)

Yıllar	Tarım		Sanayi		Hizmetler		GSYH Milyar TL Sabit Fiyat	
	Pay	Hız	Pay	Hız	Pay	Hız		Hızı %
2001	11,9	-7,9	30,8	-9,0	55,6	-1,0	68,3	-5,7
2002	12,2	8,8	30,3	4,7	54,8	4,7	72,5	6,2
2003	11,4	-2,0	31,0	7,7	54,2	4,1	76,3	5,3
2004	10,7	2,8	31,7	11,6	54,5	9,8	83,5	9,4
2005	10,6	7,2	31,8	8,8	54,6	8,6	90,5	8,4
2006	10,0	1,4	32,8	10,2	54,7	7,1	96,7	6,9
2007	8,9	-6,7	33,1	5,8	55,6	6,4	101,3	4,7
2008	9,3	4,3	32,5	-1,3	56,5	2,3	101,9	0,7
2009	10,1	3,6	31,2	-8,6	58,3	-1,8	97,0	-4,8
2010	9,4	2,4	32,5	13,9	57,5	7,6	105,9	9,2
2011	9,2	6,1	32,9	10,0	57,4	8,8	115,2	8,8
2012	9,3	3,1	32,8	1,6	57,7	2,5	117,6	2,1
2013	9,2	3,5	32,7	4,1	58,4	5,5	122,6	4,2
2014	8,8	-1,9	32,9	3,5	59,1	4,0	126,1	2,9
2001-14 Ort	10,1	1,7	32,1	4,5	56,3	4,9		4,1
2003-14 Ort	9,7	2,0	32,3	5,6	56,5	5,4		4,8

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı

layan büyümeyi hemen etkiledi ve dış sermayenin kriz paniği ile dışarı çıkmasıyla hızlanan dolar/TL kuru, iç tüketimle birlikte kısıtlı olan ihracatı da olumsuz etkiledi ve sanayinin çarkları durdu. Sanayi, 2008 yılında yüzde 1,3 gerileme, 2009'da ise yüzde 8,6 daralma göstererek krize girdi.

2009 yılının ikinci yarısında hükümetin özellikle maliye politikaları ile iç talebi canlandırması sonucu görece toparlanan ekonomi, çıkan dış sermayenin yeniden dönüşü ile tekrar bir büyüme ivmesi yakalayınca ekonominin geneli, özellikle de sanayi, iki yıllığına da olsa yeniden büyümeye başladı. 2010'da sanayideki büyüme, baz etkisiyle de yüzde 14 gibi yüksek bir hıza ulaştı. 2011 sanayi büyümesi de yüzde 10'a ulaştı.

Ancak, bunlar genelde ekonominin ve özelde de sanayinin "lale devri"ydi. Ardından düşük büyüme yılları gelmeye başladı (Tablo 1).

DÜŞÜK BÜYÜME DEVRİ...

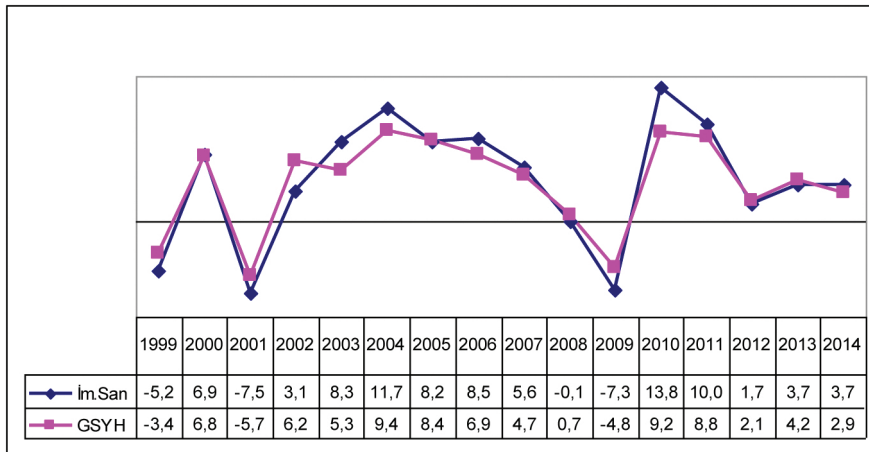
İki yıl üst üste gerçekleştirilen ve iç pazara dönük, döviz kazandırmayan ama döviz harcayan bir nitelikteki büyüme, sonuçta devasa ve ürküten boyutlarda cari açıklar da üretti. 2011 yılında cari açığın tutarı 77 milyar dolar gibi bir düzeye ve milli gelirin yüzde 10'una yakın kritik bir noktaya ulaşıncaya 2012, "soğuma" yılı ilan edildi ve hedefte yüzde 3 büyüme olmasına karşın ekonominin büyüme hızı yüzde 2,1'e kadar düştü. 2012'de sanayi de sert bir fren yaptı ve büyümesi yüzde 1,6'ya

kadar geriledi. 2013'te ise sanayideki büyüme, geneldeki yüzde 4,2'lik büyümeye ancak yaklaştı ve 2014'te hem ekonomi hem de sanayi yine düşük bir büyüme ile yılı kapadı. 2014 büyümesi hedeflenen yüzde 4'ün altında, yüzde 2,9'da kalırken sanayide büyüme de yüzde 3,5 olarak açıklandı.

Analiz edilen 2001-2014 döneminde sanayinin yıllık büyüme hızı yüzde 4,5'te kalırken, milli gelirdeki payı ortalama yüzde 10 dolayında olan tarımın yıllık büyüme hızının yüzde 1,7'de kaldığını ve tarım sektörünün önemli gerileme gösterdiğini de eklemek gerekir. Ticaret, turizm, finans, emlak, sağlık, eğitim gibi alt sektörleri içeren "hizmetler sektörü" ise ekonominin genelindeki yıllık yüzde 4,1 ve sanayinin yıllık yüzde 4,5 büyümesini geride bırakan bir ortalama tutturdu ve yıllık büyümesi yüzde 4,9'u buldu.

İMALAT SANAYİNDE BÜYÜME...

İçinde madencilik, enerji ve inşaatı da kapsayan "sanayi"nin geneli, imalat sanayi olarak daraltılınca da ortaya biraz daha endişe verici görüntü çıkmakta ve imalat sanayinde durgunluk eğilimlerinin güçlü olduğu görülebilmektedir.

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı

Grafik 2. GSMH ve İmalat Sanayinde Büyüme: 1999-2014 (%)

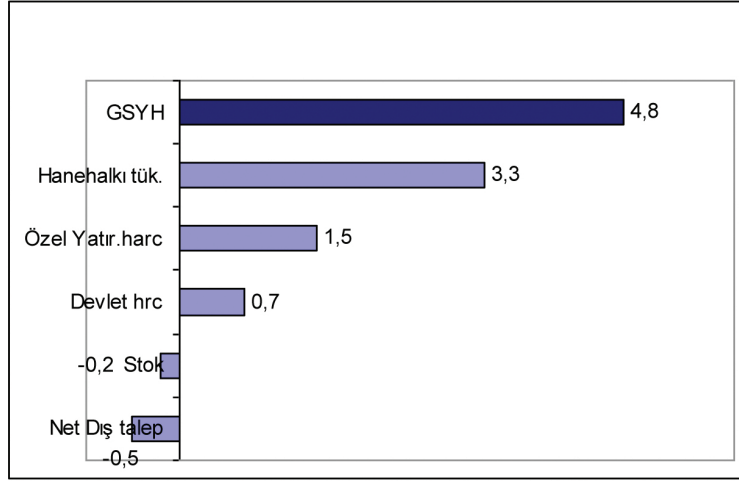
İmalat sanayinde "lale devri"nde yaşanan ortalama yüzde 7 dolayındaki büyümenin ardından küresel kriz yılları 2008 ve 2009 daralma ile geçerken, 2010 ve 2011 yılları ortalama yüzde 11,5 büyüme ile tamamlandı. Fakat sonrasında durgunluk yılları tekrar başladı ve imalat sanayinde büyüme 2012'de yüzde 1,7'ye düştükten sonra, izleyen iki yıl yüzde 3,7 seviyesinde kalarak yatay bir seyir izledi (Grafik 2).

İÇ TALEBE DAYALI BÜYÜME

Genelde ekonominin, özelde ise sanayinin ve onun omurgası olan imalat sanayinin tıkanma noktasına gelmesi, iç talebe göre dizayn edilmiş ve ihracat ayağının ihmal edilmiş olmasından kaynaklanıyor.

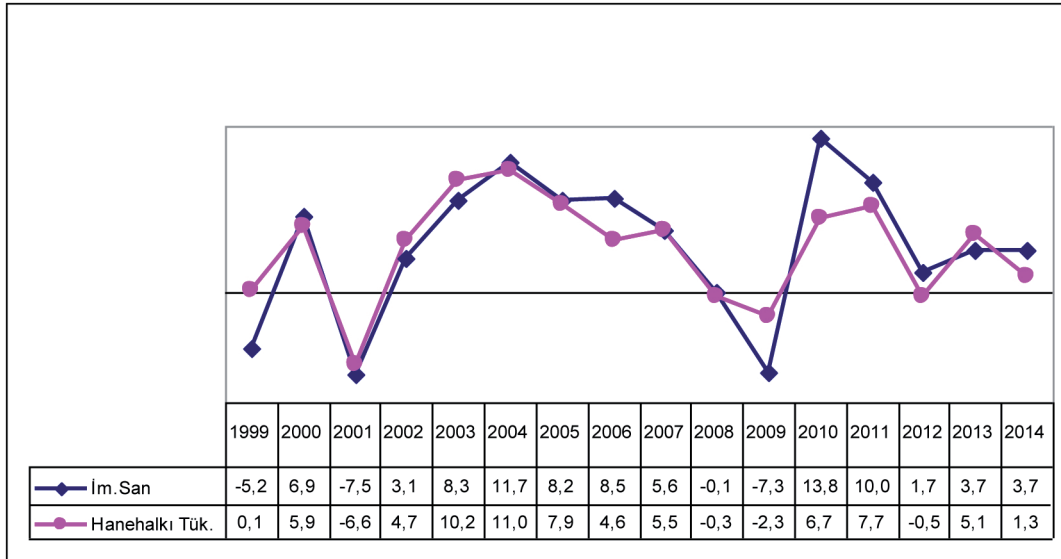
AKP iktidarındaki 2003-2014 döneminin büyüme hızları analiz edildiğinde, ortalama hızı yıllık yüzde 4,8 olan büyümenin 3,3 puanının, hanehalkı tüketim harcamalarından kaynaklandığı, 1,5 puanının yatırımlar ve 0,7 puanının da devlet harcamalarından oluştuğu görülür. Dış ticaret ise pozitif değil, yarım puan negatif katkıda bulunmuştur (Grafik 3).

İmalat sanayindeki büyüme hızları ile hanehalkının tüketim harcamalarının hızları karşılaştırıldığında, büyük bir çakışma olduğu gözlenebilmektedir. 1999-2014 döneminin büyüme hızlarının ortalaması alındığında; imalat sanayinin yüzde 4,1, hanehalkı tüketim harcamalarının ortalamasının ise yüzde 3,8 olduğu görülür. Bu da imalat sanayinin büyümesi ve küçülmesinde iç tüketimin baskın rolünü göstermektedir. Özellikle 2000-2008

Kaynak: TÜİK veri tabanı

Grafik 3. Büyüme Katkı: 2003-2014 Dönemi (%)

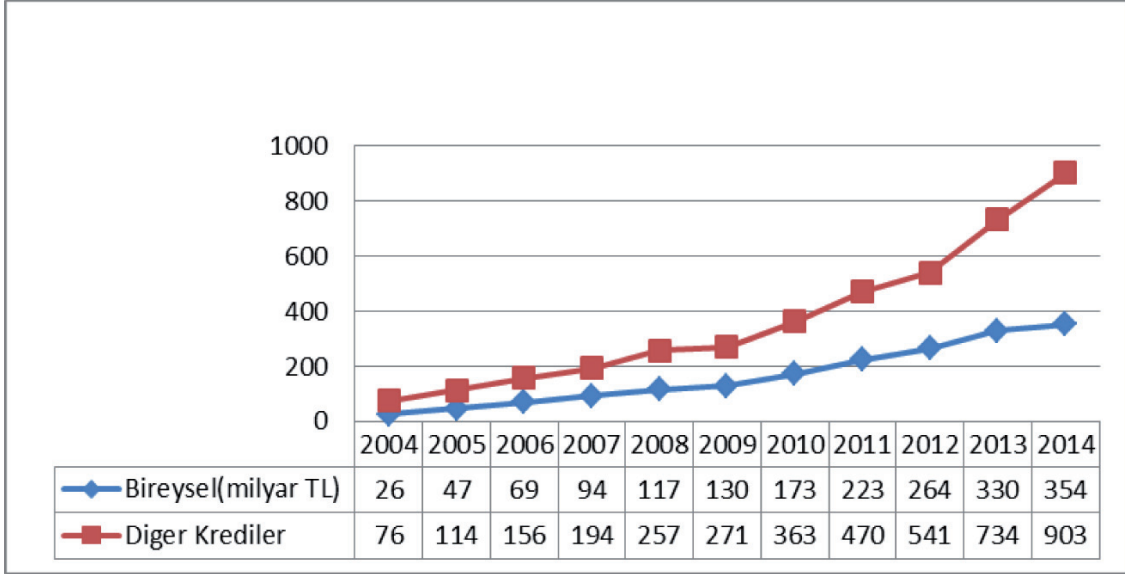

Kaynak: TÜİK ve Merkez Bankası Veri Tabanı

Grafik 4. İmalat Sanayiinde Büyüme ve Hanehalkı Tüketim Harcama Hızları (1999-2014) (%)

dönemindeki hızlar birbirine oldukça yakındır. 2010-2014 döneminde ise imalat sanayindeki yıllık büyüme hızının yüzde 6,6'ya çıkmasına karşılık hanehalkı tüketiminin yüzde 4,1'de kaldığı ve tüketimin azalışı ile birlikte imalat sanayinin rüzgarını da kaybettiği anlaşılmaktadır (Grafik 4).

Hanehalkı tüketiminin hızlanması ve imalat sanayine rüzgar taşımada tüketici kredilerinin ve kredi kartı harcamalarının, yani bireysel kredilerin baskın bir yeri vardır. 2003 ile birlikte hızlanan ve yıllık ortalama tutarı 40 milyar doları bulan dış dünyadan kaynak akışı ile bankaların tüketici-

Grafik 5. Bireysel Kredi Yüğü 354 Milyar TL, Toplam Kredilerdeki Payı Ortalama %31

ye ve ticari kesime, KOBİ'lere kullandırdığı kredi hacmi de hızla arttı. 2004 yılında cari fiyatlarla 102 milyar TL olan kredi tutarı yüzde 1132 artışla 1 trilyon 257 milyar TL'ye ulaştı. Aynı dönemde TÜFE'de artışın yüzde 142 olduğu anımsandığında, reel anlamda kredi hacminin olağanüstü arttığı söylenebilir.

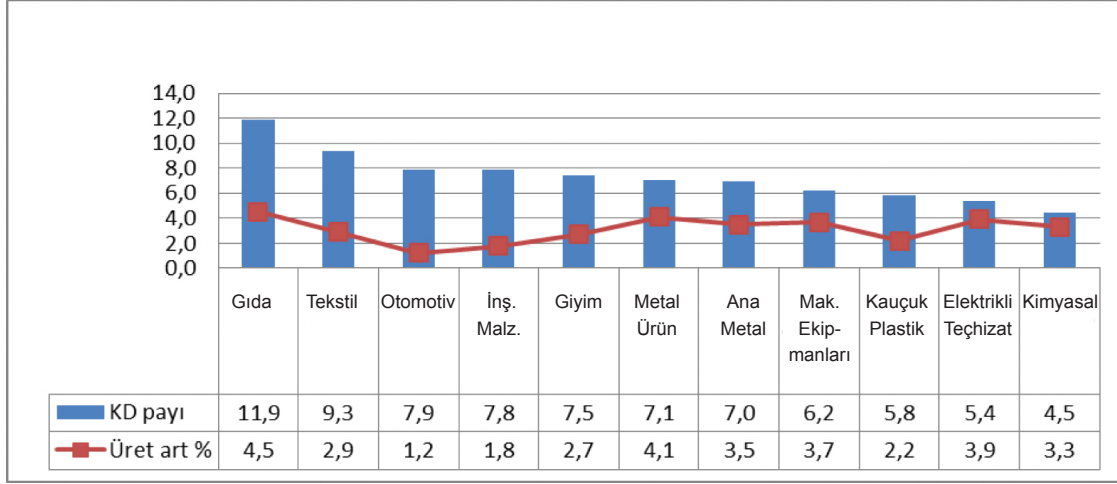
Bankacılık kesiminin 2004 yılında kullandırdığı 102 milyar TL krediden 26 milyar TL'si bireysel kredilerdi. Yani tüketicinin otomobil, konut ve ihtiyaç kredisi ile kredi kartı üstünden yaptığı borçlanmalardı. Bu tutar, izleyen yıllarda toplam krediler içinde payını korudu ve 2004-2014 ortalaması olarak bireysel kredilerin, toplam krediler içindeki payı yüzde 31'i buldu.

2014 yılında artırılan faizlerin de etkisiyle bireysel kredi kullanımı düştü ve 354 milyar TL'lik bir konsolide meblağda kalan bireysel kredi stokunun, toplam krediler içindeki payı yüzde 28'e indi. 2014'te, bireysel kredi kullanımının cari fiyatlarla

yüzde 7,2 arttığı ve TÜFE'nin 1 puan altında kalarak reel gerileme gösterdiği görülüyordu. Konut kredilerinde değilse bile, otomobil ve kredi kartı üstünden borçlanmalarda bir geri çekiliş gözlemlendi. Kredi kartı borçluları, faizi daha düşük olduğu için ihtiyaç kredisi kullanımına yöneldiler. Buna rağmen toplam olarak bireysel kredi kullanımı geriledi. Bu da hanehalkı tüketimini azalttı ve azalan talep, imalat sanayi çarklarını yavaşlatıcı bir etki yarattı (Grafik 5).

ALT SEKTÖRLERDE FARKLILIKLAR...

2012-2014 döneminde ortalama yüzde 3'e düşen milli gelir artış hızının imalat sanayindeki izdüşümü de aynı; yıllık yüzde 3 büyüme. Bunun, özellikle iç talepteki düşüşten kaynaklandığı, talepteki düşüşün de son yıllarda baş gösteren dolar kuru ve faiz artışının getirdiği istikrarsızlık, belirsizlik ile ilgili olduğunu yinelemekte yarar var. Dış kaynak ile büyüyen ekonomi, özelde imalat sanayi,

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı

Grafik 6. Önde Gelen Sektörlerde Üretim Artışı 2012-2014 (%)

yabancı yatırımcıların özellikle 2013 ortalarından itibaren çıkışı ve geri gelmekte pek istihli olmaları sonucu olumsuz etkilendi. Sanayi, tırmanan dolar kuru karşısında hem düşen iç talepten etkilendi, hem de dolarla yaptığı ithal girdi maliyetlerinde artış gözlemlendi. Özellikle yatırım niyetleri askıya alındı. Son 3 yıldaki eğilimin 2015'e daha daraltıcı tarzda taşındığı görülmektedir.

2012-2014 döneminde imalat sanayinde yüzde 3'e düşen büyümenin alt sektörler itibariyle ölçümüne ilişkin katma değer bilgisini TÜİK üretmiyor. Bu durumda her ay yayınlanan sanayi üretim endeksine bakmak tek yol olarak kalmaktadır.

2012-2014 döneminde imalat sanayi alt sektörleri içinde bazı sektörlerin yıllık üretim artış hızları daha yüksek, bazılarının ise daha düşüktür. İmalat sanayinin genelinde 2012-2014 döneminde üretim artışı yıllık ortalama yüzde 3,1'dir. İmalat sanayi içinde en yüksek paya sahip gıda sanayinin yıllık üretim artışı yüzde 4,5 olarak ölçülürken ikinci sıradaki tekstil sanayinin üretim artışı yüzde 2,9 olarak görülmektedir. İmalat sanayi katma

değerindeki payıyla üçüncü sırada olan otomotiv sanayinde ise son 3 yılda ortalama üretim artışının yüzde 1,2'de kaldığı anlaşılmaktadır. Dönemin dikkat çeken sektörü inşaata girdi üreten alt sektörde, yıllık üretim artış hızı yüzde 1,8'de kalırken katma değer açısından onu izleyen giyim sektöründeki yıllık üretim artış hızı yüzde 2,7 olarak, imalat sanayi genel ortalamasının altında seyretmiştir. Buna karşılık metal ürünler, demir çelik ağırlıklı ana metal sanayi ve makine ekipmanları, elektrikli teçhizat ve kimya sanayinde yıllık üretim artışları yüzde 3,5-4 dolayında seyrederek genel ortalamasının üstünde kalmıştır. Kauçuk-plastik sanayi, yıllık yüzde 2,2'lik üretim artış hızı ile genel ortalamasının altında kalan bir başka sektördür (Grafik 6).

2015'E OLUMSUZ BAŞLANGIÇ

2014 yılı büyümesi ve onun alt dalı olarak sanayi geneli ile imalat sanayi büyümesi, hedeflenenin altında gerçekleşirken 2015 yılına da iyi bir başlangıç yapılamadı. 2015'in ilk çeyreği ile ilgili ortaya çıkan veriler, sıfır büyüme ya da sıfırın altı yö-

nünde işaretler vermektedir. Bu tahmini doğuran göstergelerin başlıcaları şunlardır:

Sanayi Üretim Endeksi son dört yıl içinde Ocak ayında ay ve yıl bazında ilk defa düşüş göstermiştir. Ocak 2015'te, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki aya göre yüzde 1,4, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi ise, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2,2 oranında gerilemiştir. Aylık bazda üretim, alt sektörlerden madencilikte yüzde 7,4, imalat sanayinde yüzde 1,4 azalmıştır.

Ana sanayi gruplarında en yüksek düşüş yüzde 5 ile dayanıklı tüketim malı imalatında olmuştur. Yıllık bazda ise üretim madencilikte yüzde 11,5, imalat sanayinde yüzde 2,4 oranında düşmüştür.

Bir diğer olumsuz gösterge cirolarla ilgilidir. Ocak 2015'te Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Ciro Endeksi Aralık 2014'e göre yüzde 5'e yakın kayba uğramıştır. Ciro kaybı, alt sektörlerden madencilikte yüzde 18,5, imalat sanayi sektöründe yüzde 4,5 olmuştur. Ana sanayi gruplarında cirodaki gerileme dayanıklı tüketim malı üretiminde yüzde 8,2'ye, enerjide yüzde 10,3'e varmıştır.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Mart ayında bir önceki aya göre 0,4 puan; 2014 Mart ayına göre 0,7 puan azalarak yüzde 72,4'e inmiştir. Mevsimsel düzeltilmiş oran da aylık bazda 0,2 puan gerilemiştir. Tüm bu verilerden, sanayinin güç kaybettiği ve 2015'in ilk çeyreğindeki büyüme açısından ümit vermediği anlaşılmaktadır.

İç talepteki daralmayı telafi edecek kapasitede bir dış talep gelişimi de söz konusu değildir. 2015'in ilk 2 ayında ihracat yüzde 3,4 gerilerken, düşen yatırım ve üretimin etkisiyle ithalat da yüzde 10,6 azalmıştır. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), Mart ayında da ihracat azalışını yüzde 13,4 olarak bildirmiştir. TİM'e göre 2015'in ilk 3 ayının ihracatı

35,8 milyar dolardır ve 2014'ün ilk 3 ayının ihracatı olan 38,4 milyar doların yaklaşık yüzde 7 altına gerilemiştir. Bu veriler de TÜİK'in 10 Haziran'da açıklayacağı ilk çeyrek büyüme verisinin negatif gelme ihtimalini artırmaktadır.

GÜVEN ENDEKSLERİNDE DÜŞÜŞ

2015 yılının ilk iki ayında hızla artan döviz kuru ve enflasyonun da etkisi ile tüketicinin ekonomiye olan güveni erozyona uğramıştır. Mart ayı TÜİK Tüketici Güven Endeksi şubat ayına göre yüzde 5,4 oranında azalarak 68,1'den, 64,4'e gerilemiştir. Endeks 2009 yılından bu yana ilk defa bu değere inmiştir. Yine endeks 2008 yılından bu yana ilk defa Mart ayında bu kadar değer kaybına uğramıştır. Şubat ayında 90,87 olan genel ekonomik durum beklentisi endeksi, Mart ayında yüzde 5 oranında azalarak 86,30 olmuştur. Bu oran kötümserliğin arttığını ifade etmektedir. Gelecek 12 aylık dönemde işsizlikte artış bekleyenlerin oranı da yüzde 6,3'tür.

Tüketici güveni önemli oranda azaldı, ekonomik durum beklentisinde kötümserlik büyüdü. Gelecek 12 aylık dönemde işsizlikte artış bekleyenlerin oranı yüzde 7 yükselmiştir. Türkiye ekonomisinde yatırımlar ve cari açık açısından kritik değişken olan tasarrufa ilişkin beklenti ise, 2014 Şubat ayına göre çok yüksek bir oranda düşüş göstermiş; tasarruf yapma beklentisi yüzde 17,5 oranında azalmıştır.

Mart 2015'te TCMB Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) Şubat ayına göre, yüzde 0,1 oranında artarak 103,5 düzeyinde, hemen hemen sabit kalmıştır. Ancak mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksinin yine şubat ayına göre yüzde 3,1 oranında azalarak 100,9 düzeyine gerilemesi sanayicinin de tedirgin olduğunu göstermektedir.

Reel kesimin güveni bir ay önceye göre, yüzde 0,1 oranında artarak, neredeyse sabit kalmıştır. Ancak mevsim etkisinden arındırılmış güven endeksi yüzde 3,1 oranında düşmüştür. Bu da sanayicinin tedirgin olduğunu göstermektedir.

DIŞ GELİŞMELER

Dünya ekonomisinde 2015 yılının da zorlu geçeceği tahminini, ilk çeyrek verileri doğrulamaktadır. 2014'te Çin'in büyüme oranı yüzde 7,4 ile son 25 yılın en düşük düzeyine gerilemiştir. Euro Bölgesi ekonomilerinde beklenen canlanmanın parasal genişleme programı sayesinde geleceği umulmaktadır. Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) bu hamlesinin, FED'in yılın ikinci yarısında alacağı olası bir faiz yükseltme kararı sonrasında, özellikle yükselen ekonomilerin bir bölümünde (Türkiye, Brezilya, Güney Afrika, Meksika, Endonezya bu ülkelerin başında geliyor) ortaya çıkacak olumsuz etkiyi kısmen dengelemesi beklenmektedir. Ne var ki, ilk çeyrek verileri, bu ülkeler içinde Brezilya, Güney Afrika ve Türkiye'de sanayi üretiminin düştüğünü göstermektedir. Grup içinde cari açık ve enflasyon oranının düzeyi açısından Türkiye ve Brezilya en riskli ülkelerdir. Söz konusu ülkeler küresel değerlendirme kuruluşlarının, özellikle IMF'nin merceği altındadır.

2014 yılında üçte bir oranında azalan yabancı kaynak girişi, 2015'in ilk çeyreğinde azalışını sürdürmekte, bu da dolar kurunu yukarı iterken hem yatırım niyetlerini erteletmekte, faizlerin inmesine uygun iklimi getirmemekte, hem de maliyet artış-

larına yol açarak fiyatları artırmaktadır. Nitekim Mart ayında da döviz kuru artışı, beklentilerde bozulma ve gıda fiyatlarındaki yükseliş eğiliminin etkisi ile Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yükselmeye devam etmiş ve Mart TÜFE'si yüzde 1,2 artmıştır.

GELİR ARTIRICI POLİTİKALAR

2015 yılının genel seçim yılı olması, birçok yerli-yabancı yatırımcıyı "bekle-gör" pozisyonuna geçirmiştir. AKP iktidarının son 3 yılda yaşanan durgunluğa bir çözüm üretmemesi, "Yeni bir büyüme hikayesine ihtiyaç var" söylemini hızla yaygınlaştırmakta, ancak bu beklentiye bir çare henüz üretilmemektedir.

Kısa vadede, alt ve orta gelirli kesimlerin gelirlerinde iyileşme ile bir talep artışı yaratılabilirse, ekonomide aşırı daralmanın önü alınabilir. Bu ise bütçe harcamalarının bir kısmının memur, emekli kesimlerin maaş artışları için kullanılmasını, hanehalkı transfer harcamalarının artırılmasını içeren bir gelir politikasına yönelişi gerekli kılmaktadır. Bu yönelişte gerekli kaynakların ise savunma-güvenlik, bürokrasi harcamalarından kısılarak yapılması mümkündür.

Ne var ki, hükümet bu yola gitmek yerine İşsizlik Fonu kaynaklarını kullanarak seçmen tercihi- ni lehine çevirecek palyatif tedbirlere yönelmiş görünmektedir. Bu, hem fon kaynaklarının çarçur edilmesi hem de büyümeye faydası olmayan politikalarla zaman kaybindan başka bir şey değildir. Bu tür seçmen odaklı politikalar, sadece topluma çıkarılacak faturayı kabartacaktır.

Sanayinin Sorunları ve Analizleri I, II, III,IV ve V. sayılarına
aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz.

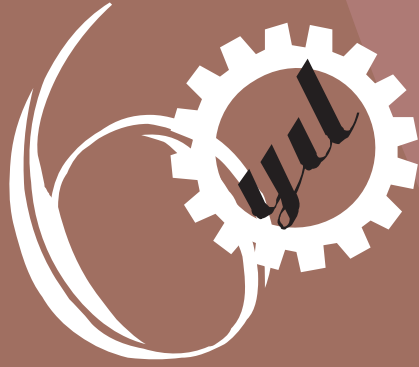
<http://www.mmo.org.tr/bulten>

tmmob
makina mühendisleri odası

ÇAĞDAŞ, DEMOKRATİK, ÜRETEK VE SANAYİLEŞEN BİR TÜRKİYE MÜCADELESİNDE

TMMOB
Makina Mühendisleri Odası
Haber Bülteni
Nisan 2015
Sayı 202 Ekidir

MMO Adına Sahibi
Ali Ekber ÇAKAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yunus YENER

Basımevi
Ankamat Matbaacılık San.
Limited Şirketi
Güleryüz Sanayi Sitesi 30.
Cad. 538. Sokak
No: 60 İvedik / ANKARA
Tel: (0312) 394 54 94-95

Yönetim Yeri
Meşrutiyet Cad. No: 19/6. Kat 06650 Kızılay / Ankara
Tel: (0 312) 425 21 41
0 850 495 0 666
Faks: (0 312) 417 86 21
<http://www.mmo.org.tr>
e-posta: mno@mno.org.tr
basin@mno.org.tr